

suum patefacit consilium ac vehementer desiderium eos invisendi, ut aliquid ipsis gratiæ spiritualis impertiret, nempe gratias gratis datas, cum nondum apostolorum aliquis illuc appulisset, sed solum ab advenis romanis (quorum fit mentio Act. II. 10.) de fide christiana aliquid accepissent. Quod clarius adhuc fit ex proposito Pauli in iis tantum locis prædicandi Evangelium in quibus alii apostoli nondum prædicassent: « Ne, ut ipse loquitur, super alienum fundamentum ædificaret » (1). 5. Exploratum denique est penes eruditos Petrum Babylone Assyriorum quondam metropoli priorem suam scripsisse epistolam, ut constat ex I. Petr. V. 13, ac propterea etiam posteriorem ad easdem provincias datam prout ex cap. III. 1. abunde liquet: porro cum hanc epistolam proxime ante mortem Petrus conscripserit, uti ejus verba ostendunt cap. I. 14, aperte exinde colligitur argumentis bibliis evinci neque Petrum Romam venisse, neque in ea urbe esse martyrio sublatus (2). Id ipsum patet ex chronologia quam exhibent Acta apostolica ac Pauli epistolæ ex quibus certissime constat an. æræ christianæ 66, in quo Petrus martyrio functus perhibetur, Romæ ipsum minime degere potuisse. 5. Hæc autem argumenta infirmari nullatenus possunt ex antiquitatis traditione; ceteris enim omissis quæ peti possent ex defectu criticis, ex documentorum falsificatione aliisque ejusmodi, si rem ad suam originem revocemus, deprehendemus non alios testes hujus traditionis existere præter Ignatium et Papiam: ceteri enim nimis distant a facto ut eorum testimonium admittere possimus, iique jam a Papiâ decepti fuerant. 6. Jamvero testimonium Ignatii dubium est; nondum enim est exploratum, epistolam quæ sub ejus nomine circumferuntur, genuinas esse, aut saltem non fuisse interpolatas; Papias autem, utpote mediocri ingenii vir et in pluribus aliis deceptus, idoneus non est ad testandum; Irenæus porro ac reliqui posteriores a Papiâ fuerunt in errorem inducti. 7. Neque res melius conficitur ex monumentis de quibus haud

(1) Rom. XV. 20. Ita Rosenmüller senior in *schol. in epist. ad Rom. ed. v. pag. 534.*

(2) Ita Michaëlis *introduction au Nouveau Testament*, Genève, 1822, tom. IV. II. part. ch. 27. p. 528. seqq. cui præverant præter Calvinum I. c. Erasmi, Drusii, Cappelii, Lyghtfooti, Bengelii, Wetstenii, Basiagii, Beausobrii alique apud Pott in *op. Novum Testament. græce perpetua adnotatione illustratum*. Ed. Koppiana vol. IX. fasc. 11. Göttingæ, 1810. Proleg. pag. 13. seqq. ubi hic auctor Michaëlis aliorumque sententiam maxime statuere confirmare nititur. His addendus ex recentioribus exegetis bibliis Eichhorn in *introduc. in Novum Test.* ed. 2. Lips., 1820. cujus verba inferius dabo. Ex catholicis vero his assentiuntur, saltem quoad interpretationem vocis *Babylonis* in sensu proprio et non figurato, Hug apud Cellérier, *introduction*, etc. pag. 467. et Scholz qui in suo *Novo Testamento græce*. Lips., 1850. Proleg. pag. 168. scribere non dubitavit: « *Epistolæ Petri in Mesopotamia inde ab an. 53, ad an. 70. (transcribentur)*. » Ex quibus verbis patet hunc auctorem non solum affirmare, Petrum Babylone Mesopotamice priorem scripsisse epistolam, verum etiam posteriorem et quidem ab an. 53, ad an. 70. Cum vero Petrus martyrio sublatus fuerit juxta communem veterum sententiam an. circiter 66, consequens est, ex mente hujus scriptoris, Petrum nec Romæ fuisse neque ibi mortem obiisse juxta argumentum Calvinii. Omitto, ut patet, anachronismum, quod nempe dari potuerint a Petro an. 70. epistolæ, cum ipse fuerit martyrio functus an. 66.

constat an fuerint cœvæ; nec tantæ esse poterant molis ut publicum testimonium exhibere valeant. 8. Omni propterea traditione destitutum est factum istud Petri, sive quoad ejus in Urbem adventum sive quoad ejus in eadem urbe martyrium, quod præterea Scriptura impossibile ostendit (1). Ergo.

Resp. ad 1. Tr. A. Neg. cons. Inesset quidem huic argumento vis si Scripturarum silentio documentis historicis locupletissimis abunde non suppleretur: cum vero ex dictis constet universam antiquitatem eamque remotissimam nos certiores facere de Petri in Urbem adventu, deque ejus inibi episcopatu et martyrio, perperam obrudunt defectus documentorum biblicorum. Ridiculum sane prorsus esset aut negare, aut in dubium saltem revocare existentiam ac gesta sive Neronis sive Domitiani, aut Nervæ, eo quod argumentis bibliis de illis haudquaquam constet. Talis porro est adversariorum agendi ratio. Transmissis porro propositi argumenti antecedentibus, cum adversarii assumant uti certum, quod vel falsa, aut dubium saltem est, quemadmodum ex iis patebit quæ de urbe Babylonis dicemus.

Ad 2. N. Ad probationem autem quæ desumitur ex Pauli silentio quod tantopere urgent adversarii, dicimus nullius plane roboris esse, cum exinde non exurgat nisi argumentum *negativum*, non autem *contrarium*; eo magis quod valde probabiles reddi possint ejusmodi silentii rationes (2).

Desiderium vero quod patefacit Paulus invisendi Romanos, non habet pro objecto, uti adversarii putant, collationem gratiarum quas vocant gratis datas, sed, ut ipsemet declarat, mutuam dare et accipere consolationem; ea quomodo ipse rem explanat: « Id est simul consolari in vobis, per eam, quæ invicem est, fidem vestram atque meam » (Rom. I. 12).

Mirum porro est, quod subdunt de propagatione evangelii, imo de fundatione Ecclesiæ omnium nobilissimæ per *advenas romanos*, de quibus ignoratur etiam conversio. Quod si ab illis advenis fundata est ecclesia romana, quare pariter aliæ ecclesiæ fundatæ non sunt a Parthis, Medis, Ælamitis, Mesopotamis, etc.,

(1) Ita cit. provocator genevensis, detractis ejus furiosis declamationibus, in *Dissertation sur la question, si l'Église a été à Rome*. Genève, 1855. pag. 22. seqq.

(2) Cum hoc argumentum ex silentio peti solitum desumatur sive ex Actis Apostolicis, sive ex Pauli epistolis, diversa ratione eidem occurrit. Quod spectat ad silentium Act. Apostolicorum, animadvertunt catholici propositum s. Lucae non fuisse Petri gesta referre et persequi, sed acta potissimum s. Pauli cujus discipulus et peregrinationum comes fuit, quanquam nec omnia Pauli gesta narraverit, ut constat ex epist. ad Galatas, cap. I. 17. 18. Quod vero attinet ad epistolam Pauli, iidem observant Petrum potuisse esse absentem ab Urbe sive cum Apostolus scripsit epistolam ad Romanos, sive cum ab urbe Roma nonnullas scripsit epistolam. Notant præterea quod si ex eo quod Paulus nullam salutem dixerit Petro, concludi possit Petrum Romam non venisse, concludi pariter posset non fuisse Jacobum episcopum Solymanorum eo quod Paulus scribens ad Hebræos Jacobum non salutaverit. Idem die de episcopis Galatarum, Ephesiorum, Thessalonicensium aliorumque populorum quos in epistolis ad eos datis expresse non memorat Paulus. Attamen hoc silentium est totus Achilles Calvinii, Illyrici, Spauhemii, ac demum nostri provocatoris Genevensis. Cf. Foggini op. cit. *Exercit. IV.* ubi istorum nugæ plane dissolvuntur.

qui omnes pariter interfuerunt miraculo quod contigit Hierosolymis die Pentecostes? Quorsum apostoli universum peragrati sunt orbem tanto labore ac vitæ discrimine, si facili adeo ratione fundari poterant ecclesiæ? Tales sunt nugæ criticorum nostrorum biblicorum (1)!

Nec magis soliditatis habet quod adjiciunt de Pauli proposito prædicandi Evangelium iis in locis quæ alii apostoli minime perlustrassent; tum quia objecta verba ejus tantum curam significant et studium quod habuit dum antea perfunderetur apostolico ministerio in regionibus quas ibidem memorat; tum quia hæc respiciunt præsertim Hispanias ad quas se conferre meditabatur, ita ut vix esset Romam pertransiturus (Rom. I. 8, XV. 28); tum denique quia, ipso Apostolo teste, non constituerat sibi Romæ fundare ecclesiam, quæ nempe dum hæc idem scriberet, adeo jam florebat ut ejus fides annuntiaretur in universo mundo (2); sed hoc sibi unum proposuerat, *confirmare Romanos* ea ratione quam modo exposuimus (3).

Ad 5. D. Exploratum est Petrum Babylone Assyriorum metropoli priorem suam scripsisse epistolam penes eruditos audacioris contra sensum totius antiquitatis, C. penes saniores criticos, N. Nam I. fatente ipso Michaëlis, præcipuo obsoleta jamdiu sententiæ instauratore, veteres omnes patres de romana urbe intellexerunt Babylone de qua Petrus loquitur (4); imo et rationes attulerunt quare Petrus

(1) Cf. Foggini op. cit. *Exercit. V.* in qua Basnagii celeriorumque protestantium vagas conjecturas, adductis gravissimis veterum testimoniis, depellit. Hæc autem ipsa denuo refutantur. Nam: *Nil sub sole novum.*

(2) Cf. Estium in Comment. ad hunc locum, ubi observat juxta gr. textum legi v. 12. *Id autem est ad simul consolandum vobis in terra, quæ non est ad simul id volo, ut communem atque una vobiscum consolationem seu recreationem capiam ex mutua communicatione fidei vestræ et meæ.* Siquidem ipsa confirmatio fidei Romanorum futura erat Paulo, simul et illis, materia consolationis et gaudii. Adnotat præterea vocem *χρησίζω* v. 11. quæ de iis donis accipi solet, quæ dantur ad aliorum utilitatem, posse etiam ad alia extendi, perinde ac si dixerit: Causa tanti mei desiderii, non alia est, quam ut supra ea quæ jam accepistis, aliquid adhuc donorum seu gratiarum spirituum vobis per meum ministerium impertiar. Sed cum vide.

(3) Apposite Theodoretus in Comment. in ep. ad Rom. ex hac ipsa voce *confirmandi* qua utitur Paulus, colligit a Petro Romanos in fide institutos esse. En ejus verba: « Et quia prius eis magnus Petrus doctrinam evangelicam præbuit, necessario intulit. (*ad confirmandos vos et etiam confirmandos vobis*). Non enim aliam, inquit, doctrinam vobis afferre, sed eam, quæ jam oblata est confirmare, et arbores jam plantatas irrigare volo. » Opp. ed. Paris. 1645. tom. III. pag. 14.

(4) *Introd. au Nouveau Test.* tom. IV. II. part. ch. 27. sect. 5. pag. 540. Mirum porro est sagacem hunc scriptorem communi scriptorum græcorum et latinorum consensui circa interpretationem vocis *Babylonis* de urbe Roma opponere auctoritatem unius aut alterius obscuri syri scriptoris mediæ ævi, et provocare ad Joan. Sim. Assemanum, tom. III. Bibl. Orientalis. Jamvero Assemanus in tom. III. p. 1. non refert nisi Amrum Matthei qui in vita Marci et in lib. *Magdal.*, p. II. cap. 8. affirmat Petrum prædicasse in Oriente, hoc est in Mesopotamia, et Chaldaea, et Babylone in altera Petri epistola memoratam nil aliud esse, quam celeberrimam illam Assyriæ urbem. Cui addendus Jesuabub Nisibenus in lib. adversus sectas. p. II. cap. 8. qui tamen scribit Petrum Babylone ubi epistolam priorem scripserat una cum Marse comite Romam se contulisse, apud eundem Assemanum tom. III. p. 2. pag. 6. Porro hi soli sunt ex scriptoribus syris quos alert Assemanus asse-

Romam Babylonis nomine designaverit, (Cf. Baron. *ad an. 43 num. XVIII.*) 2. Idem præstiterunt historici antiquissimi Papias (*Apud Euseb. lib. II. cap. XV.*), Clemens Alex. (*Ibid. et in Chronico*), Eusebius (*Loc. cit.*), alique fere omnes qui hoc de argumento scripserunt (1). 3. Id ipsum adstruitur ex argumentis ipsi epistolæ intrinsicis, ex qua nimirum constat Petrum commonefacere christianos asiaticos de imminente persecutione ex parte imperatoris (2), quod quidem Romæ commoranti ex indicis facile erat cognoscere, minime vero Babylone dissita adeo urbe a centro imperii et Parthis subjecta (3); constat præterea Petrum obedientiam et subjectionem imperatori ejusque ducibus ad exemplum Pauli (4) commendasse, quod iterum de imperii subdito prout est intelligere; in ea præterea fit mentio de Silvano seu Sila prius Pauli deinde Petri comite (5), notissimo in illis regionibus ad quas per Silvanum Petrus epistolam suam mittit (I. Petr. V. 12), necnon de Marco, quem, ut vidimus, veteres ad unum omnes referunt Romæ scripsisse Evangelium probante Petro, quemque hujus ipsius epistolæ, dictante Petro, sententias exarasse plures affirmant (6). Cum his porro omnibus argumentis extrinsecis et intrinsicis si leves conjecturas conferas quibus recentiores cuncta innovandi lubidine ducti eo devenerunt, ut vel Chaldaea metropolim, vel Egypti hujus nominis urbem, aut ipsam Hierosolymam significatam esse contendere, comperies eas plane evanescere (7); præsertim

rentibus Babylonis nomine Petrum metropolim Chaldaea designasse, quos quidem ipse confutat.

(1) Cf. Valesium in adnot. ad loc. cit. necnon Foggini op. cit. *Exercit. X.* Dixi fere omnes, quia Cosmas Indicopleusta sexti sæc. scriptor in *Topographia Christiana apud Montfaucon in Nova Collect. patrum*, Paris. 1706. tom. II. pag. 147-148. Babylone de urbe Assyriæ intellexit, scribens: « At enim in romana primum ditione apostolorum tempore christiana prædicatio diffusa est: statim vero postea in Perside per Thaddeum apostolum. Et sane in catholicis epistolis scriptum est: *Salutat vos ecclesia quæ est in Babylone coelecta.* » De hoc scriptore ægyptio cf. Montfaucon in erudita præfat. ad ejus opera.

(2) Cf. de his ipsum Michaëlis op. et I. cit. sect. 1. seqq.

(3) Quod quidem argumentum urget Lardner in Supplement. tom. III. pag. 246. seqq. apud Pott prolog. I. c. pag. 19. licet ipse Babylonis nomine Hierosolymam mystice significatam esse contendat.

(4) Cf. Michaëlis. sect. 2.

(5) Ex urbe Corinthi ubi teste Dionysio Corinthiorum episc. Petrus prædicavit, comitem sibi adscivit Silam sive Silvanum de quo fit sermo Act. XV. 27, 52, 40. Cf. Calmei et Cornélium a Lapide in I. Petr. v. 12.

(6) Cf. AA. quos paulo ante allegavimus, qui uno animo testantur Marcum comitem et interpretem fuisse s. Petri, qui propterea existimant s. Marcum fuisse amanuensem Petri, quatenus ei calamus ac stylum accommodaverit in scribendo. Sane stylus prioris epistolæ a stylo posterioris nonnihil discrepat utpote ab alio exarata.

(7) Horum omnium discrepantium sententiarum auctor es et argumenta quibus suam unusquisque adstruere nititur referi Pott op. et I. c. prolog. pag. 12. seqq. qui præterea et aliam adject in adnotationibus ad cap. 5. 15. 14. Ex eo nempe quod in vulgato græco textu desit vox *ἐκκλησία*, collegerunt Wolfius et Millius vocem *ἐκκλησία* esse nomen feminæ cujusdam, et speciatim uxoris Petri, quam ipse secum Babylone duxerat. Hanc sententiam amplexus est Pott, qui proinde adject Marcum fuisse filium naturalem Petri; eumque penituit quod hæc omiserit in prolegomenis quæ tum prælo excusa erant, quando hæc observavit. Ita strenue nugantur, qui non antiquitatis documenta, sed proprias sectantur conjecturas in Scripturarum intelligentia. Sed cf. Foggini loc. cit. qui hæc in antecessum docte eruditique refellerat.

Quoniam vero de opinionibus singularibus protestantium

cum non desint ex antiquitate documenta e quibus novimus Romam quandoque Babylonis nomine fuisse significatam (1). Negamus propterea nulla nobis argumenta biblica suppetere ad evincendum Petri in Urbem adventum (2).

Ad 4. D. Prout gratis confingitur, C. re ipsa N. Plura enim adversarii ea in re ex mera conjectura et ex arbitrio juxta præconceptum systema supponunt, quæ si negentur, eorum machina dissolvitur (5). Docti et eruditi tum catholici tum protestantes chronologi optime cum Petri Romam adventu ejusque obitu illa omnia componunt (4). Si quæ differentia apud eos

agimus, non abs re erit adicere eventum memorabile quod ephemerides litterariæ Lipsienses (*Leipziger Literatur-Zeitung* 1851. pag. 195. seqq.) referunt, scilicet a centurione quodam occasione expeditionis Napoleonicae in Egyptum susceptæ, prope Joppen Syriæ hanc lapidis sepulchralis (cujus delineationem memoratæ ephemerides exhibent) inscriptionem detectam fuisse: ΣΙΜΩΝ ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΡΙΣΤΟΣ ΙΗΣΟΥ ΜΕ ΙΑΚΕΤ. Scriptor porro articuli observat, ejusmodi inscriptionem quæ ponit sepulcrum Petri in diverso omnino loco ab eo quem ei assignat narratiuncula (legenda) Ecclesiæ catholice, re ipsa probatione destituta; at tamen nihil esse quod eam incredibilem efficiat. Tanti proinde faciendam esse quanti narratiuncula altera, quod Petri ossa Romæ consistant. Ex historia apostolorum novimus Petrum multo tempore Joppe conversatum esse; quidni igitur ibidem potuit mori ac sepeliri? Hactenus hic auctor, cujus patet admirabilis logica; inscriptio Joppensis omni probatione destituta est: tanti propterea est faciendum quanti historia de Petri in urbe romana martyrio et sepulcro, quæ totius antiquitatis testimonio et documentis omnigenis fulcitur! Verum redactor protestans ephemeridum Darmstadiensium, qui an. 1828 e relatione Augusti comitis Melin ejusmodi facti adjuncta pagellis suis inseri curaverat, addidit fragmentum illius inscriptionis sine ulla hesitatione in numero apocryphorum habendum esse. (*Allgem. Kirchen-Zeitung*, 1828. n. 154). Cf. Roskovany op. cit. pag. 15, seqq. not. 41.

(1) Etenim in Fragmentis agrariis, quæ Fausto et Valerio PP. inscribuntur pag. 507. edit. W. l. Goesii sic loquitur: *Circa urbem Babylonis Romæ maritimum fiet et Gallicum*, et pag. 266. ib. *Contra (urbis Babylonis) Romam mariamini limites fiet, et Gallicus impinget*, ex quibus patet antiquitatem Babylonem Romam urbem interdum vocatam fuisse. Cf. *rei agrariæ auctores legesque variæ*, cura Wilhelmi Goesii, una cum notis Nicol. Regalii. Amst. 1674. cl. Mazochius in *spicilegio biblico*, Neap. 1778. tom. III. p. 570. suspicatur nonnullos veteres Babylonem Romam dixisse ut hæc a *nota Roma*, quæ iuxta Constantinopolim, discernent.

(2) Huc referri pariter debet quod legitur Joan. XXI. 18. dictum Petro a Domino: «Amen amen dico tibi: cum esses junior cingebas te, et ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, extends manus tuas et alius te cinget, et ducet quo tu non vis. Hoc autem dixit (subdit Evangelista), significans qua morte esset clarificaturus Deum.» Cum vero hæc scripserit Joannes post Petri mortem seu crucifixionem, quæ juxta omnia historica documenta, Romæ contigit, patet exinde novum argumentum biblicum haberi de Petri in Urbem adventu et martyrio. Cf. Maldon. in hunc loc. necnon Mazochium op. et loc. cit. p. 215. et in *Comm. ad Kalend. marm. Neapol.* ad 29. Jun.

(3) Sane fanaticus hic scriptor in sua tabula chronologica hiatum relinquit ab an. 32. ad an. 70: quo temporis intervallo quare Petrus Romam venire non potuit?

(4) Satis hic mihi sit quatuor ex potioribus chronologis appellare duos ex catholicis, duos vero ex protestantibus qui optime componunt chronologiam quæ in Actis Apost. habetur cum historia testatissima de Petri in Urbem adventu ejusque in eadem urbe martyrio. Ex catholicis cf. Petavium in *doctrina temp.* lib. XI. capp. 15. et 14. ubi disjicit eadem ferme argumenta nunc demum a genevensi prolata: item Ricciolum in *Chronologia reformata*, tom. I. lib. IX. cap. 2. n. 3-8. Ex protestantibus cf. Joseph. Scaligerum in *Thesaurio temporum*, Amstelod. 1657. ib. *Animadv.* ad Euseb. *Chronic.* pag. 189. et 197. et Jac. Usserium in *Annalibus V. et N. Testam.* Genevæ. 1722. p. 646. 647. ubi et Petro cruci affixo applicat illud Joan. XXI. *Cum senueris*, etc. Quibus summis chronologis si provocator noster comparetur, quantillus demum erit?

reperinunt, accidentales sunt et plures paucioresque annos afficiunt qui ab hoc adventu ad Petri in Urbe obitum effluxerunt, in quo nihil est certi (1).

Ad 5. N. Hæc enim animadversio ex solo mentis tumore provenit, quo sibi adversarii persuadent antiquos omnes fuisse totidem bardos ac stupidos, ac se solos tandem aliquando oculos aperuisse, quod intollerabilis arrogantia est. Licet enim demus in nonnullis veteres aliquot deceptos esse, prout et recentiores labuntur, numquid exinde inferri potest respuendum esse illorum testimonium in re facti cunctisque obvia? Falsum præterea est solos Ignatium et Papiam primos testes esse facti quod adstruimus; recensimus enim præterea Clementem romanum utroque antiquiorem. Papias præterea, Irenæus et Origenes Romam se contulerunt: potuerunt proinde rei veritatis certiores fieri ab iis qui vixerunt cum illis qui eo tempore quo Petrus est cruci affixus, floruerunt. In his quippe celeberrimis factis traditio viva conservatur. Nunc addo eadem plane ratione qua adversarii utuntur ad factum istud evertendum, posse *authenticam* sacrarum N. T. Scripturarum everti; nec enim, ut postea videbimus, potioribus illæ argumentis immituntur. En quo se concijiant imprudentes ejusmodi impugnatores?

Ad 6. N. Ignatius enim scribens ad Romanos proficitur se iis non imperare ut Petrus et Paulus (2): equis porro non videat apertam allusionem ad hos apostolos qui Romanos instituebant, imo eum loqui de re notissima? Mirum porro est adhuc suspicionem ab adversariis ingeri de *genuinitate* epistolarum Ignatii in tanta criticæ luce, cum vel ipsi protestantes illarum vindicias suscepserint (5); idem dic de interpolatione, postquam epistolæ genuinæ ab interpolatis apte distinctæ sunt, et exquisita est inter utrasque collatio usque ad apices instituta (4). Verum quo non impellit hæreticus furor?

Licet vero Papias fuerit angustæ mentis, ac facile propterea decipi potuerit sive in nonnullis speculativis opinionibus, sive in facilitate quasdam admittendi traditiones, non inde sequitur ipsum haud potuisse testem esse facti celebratissimi ac vulgatissimi; alioquin rudes omnes inepti plane essent ad fidem faciendam in tribunalibus. Quod vero Irenæus deceptus fuerit a Papia, gratuita assertio est, quæ eadem facilitate contemnitur, qua profertur. Non satis est asse-

(1) Cf. Ricciolum loc. cit. et Scaligerum I. cit. necnon Cotelerium in not. 56. et 59. ad 1. epist. s. Clementis ad Corinth.

(2) En verba s. Ignatii: *Ὁμῶς ὡς Πέτρος καὶ Παῦλος διατάξαντες ὑμῶν. Ἐὰντι ἀποστόλων κ. κ. λ. Non ut Petrus et Paulus præcipio vobis. Illi apostoli, etc.*

(3) S. Ignatii epistolarum vindicias ex protestantibus inter ceteros egerunt Joan. Pearsonius in prolixa disputatione adversus Dallæum, quæ præstat ad calcem vol. II. *Patrium apostol.* Cotelerii, et Isaac. Vossius in epist. ad Andr. Rivetum datis adversus Blondellum; ibid. p. 459. seqq.

(4) Cf. Præf. Usserii, Vossii et Cotelerii in Ignatium apud Cot. I. cit. pag. 5. seqq. necnon ibid. erudita prælegomena Jac. Usserii in Ignatium, tom. II. part. 2. pag. 187. seqq.

tere, sed præterea necesse est probare, quod nunquam adversarii efficient.

Ad 7. N. Etenim nisi fuissent coæva, nulla ratione ad illa monumenta potuisset Caius initio sec. III. scilicet an. 210, provocare hæreticos a quibus facile falsitatis argui potuisset; nec enim minus audaces erant hæretici sec. III. quam sint hæretici sec. XIX. Siluerunt tamen illi: argumento itaque ineluctabili est, quod nihil haberent reponendum. Ridiculum autem est quod opponitur de exiguitate illius monumenti, perinde ac si ad fidem faciendam opus esset erigere templum s. Petri. Certe si hæc ratio valeret, frustra Jacob lapidem erexisset in titulum, aut veteres patriarchæ acervum lapidum pro monumento posuissent.

Ad 8. *Neg. conseq.* ex falsis præmissis deductam, uti ex datis responsionibus aperte liquet; prout falsum est Scripturas impossibile utrumque factum ostendere, quæ quidem demonstratio unice innititur silentio Pauli in II. ad Timoth. scripta paulo ante ejus mortem (1); cujus autem ponderis sit argumentum quod ex ejusmodi silentio eruitur paulo ante vidimus.

II. *Obj.* Saltem ostendi nequit Petrum fuisse romanæ urbis episcopum. Etenim 1. id non conficitur ex eo quod Sedes romana passim *Cathedra Petri* nomine insignita fuerit, cum exploratum eruditis sit de aliarum etiam ecclesiarum episcopis dici eos *Cathedram Petri* obtinuisse, imo et *Petri successores* fuisse vocatos. 2. Certe nemo apostolorum peculiaris gessit episcopatum: 3. secum enim invicem pugnant apostoli et episcopi mûnera; apostoli siquidem munus exigit nulli peculiari loco addictum esse, episcopi autem certam sedem et peculiarem gregem exposcit (2). Ergo.

R. N. A. Ad 1. *prob. D.* Legitur de aliarum ecclesiarum episcopis eos obtinuisse *Petri Cathedram*, et vocatos *Petri successores* abusive et improprie,

(1) Ridiculum plane est quod a nonnullis urgetur argumentum ex verbis Pauli II. Tim. IV. 16. «*In prima mea defensione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt*,» quæ sine injuria s. Petri scribere non potuisset Apostolus, perinde ac si Petrus qui et ipse in vinculis detinebatur, potuisset Paulo supplicia ferre. Ceterum apud protestantes nondum exploratum est quo tempore hæc epistola exarata sit, ut an ipsis urgeri possit adversus nos. Cf. Michaëlis op. cit. tom. IV. ch. 22. sect. II.

Hic demum observo quam feliciter protestantes inter se pugnant ibique figurate esse teneant. Etenim juxta Calvinum Comment. cit. in 1. Petr. epist. Pontificii in illam venire sententiam quod Petrus Babylonis nomine Romam significaverit, ex præconcepta falsa sententia quod Petrus Romam venerit; at vero juxta Eichhornium op. cit. ideo catholici autumant Petrum venisse Romam quod Babylonis nomine mystice Romam interpretati fuerint. Sic enim scribit: «*Habitatio Petri Romæ juxta majorem omnem probabilitatem, fabula est. Innititur compilationi prioris epistolæ suæ Babylone I. Petr. V. 13. quod nomen primitivæ ecclesiæ exponeret figurate de urbe Roma; et super hoc id omne ædificatum est quod mundus christianus antiquus et novus fabulatus est de illius meritis cum ecclesia rom., de ejus illic primatu ac de suo martyrio. Ego fidenter quero: ubi aliunde haberetur hujus rei probatio? Et historia critica deberetne pati probationem adeo inopportuna?*» Ita quidem isti novi gigantes.

(2) Ita Sam. Basnagius in *Annal. politico-eccl.* 21 an. 51. § 51. ad an. 40. § 20. ad an. 42. § 8.

C. proprie N. Nempe quandoque etiam aliæ sedes præter romanam dicuntur *Cathedra Petri*, earumque præsules *Petri successores* plures ob causas, ac 1. quia ex *Petri Cathedra* suo veluti ex fonte, episcopalis jurisdictio promanat; 2. quia unitatem ipsius constituunt cum *Petri Cathedra*, quæ totus Ecclesiæ centrum est; 3. quia peculiare illæ ecclesiæ vel a Petro, vel ab aliquo ejus successore institutæ fuerunt. Illis propterea aliisque ejusmodi de causis factam est, ut interdum lata quadam significatione iis nominibus sedes illæ fuerint insignitæ, et earum episcopi, *Petri successores* nuncupati. Ceterum nunquam in istorum episcoporum catalogis primo loco ponitur Petrus, uti constanter fit in catalogo ecclesiæ romanæ: nunquam dicitur Petrum in illa Ecclesia sedisse eamque ad mortem usque rexisse, uti semper de romana occurrit Ecclesia.

Ad 2. N. Universa siquidem antiquitas docet s. Jacobum fuisse episcopum ecclesiæ hierosolymitanæ (1): quod si reliqui apostoli certam sibi sedem non elegerunt, uti sibi Petrus romanam delegit, id est quia in illis non extabat peculiaris ea ratio qua Petrus ad suam eligendam debuit permoveri. Petrus enim, præter apostolatam omnibus collegis suis communem, habuit primatum in universam Ecclesiam, quem cum alii, dum ipse in vivis ageret, tradere non posset, debuit necessario certam eligere sedem in qua primatus hic sibi divinitus collati relinqueret hæredem, cum ex Christi institutione deberet juxta dicta esse perpetuus.

Ad 3. *Neg.* Uti constat ex episcopatu Jacobi. Accedit, optime potuisse Petrum utrumque munus conjugere, apostoli nempe atque episcopi. Constituta enim semel ecclesia romana, potuit episcopatum per vicarium administrare, ac varias interea excursionibus ipse facere, prout re ipsa Petrus se gessisse certissima historica documenta testantur (2).

PROPOSITIO III.—*Romani pontifices Petri in episcopatu romano successores illius primatum jure divino obtinuerunt; non autem humana sive ecclesiastica sive politica dispositione.*

Uti ex ipsa propositionis enuntiatione liquet, apte secerni debet in rom. pontificibus eorum successio in romanum Petri episcopatum, seu romanam Petri sedem et cathedram, a successione in ejus pri-

(1) Uti Hegesippus apud Euseb. lib. II. cap. 23. Clem. Alex. ibid. cap. 1. Eusebius ipse ib. cap. 21. item lib. III. cap. 5. et cap. 7. item lib. VII. cap. 19. Epiphani. Hæres. LXXVIII. edit. Petav. n. 7. Chrysost. Hom. XXXVIII. in I. Cor. n. 4. Cyrillus Hierosol. *Catech.* XIV. n. 21. et alibi passim. Hieronym. *De viris illustr.* cap. 2. edit. Vallars. et in *comment.* in ep. ad Gal. lib. I. ed. cit. tom. VII. pag. 596. Augustinus lib. II. cont. Crescon. cap. 57. et *cont. litter. retil.* lib. II. cap. 51.

(2) Cf. Papebrochium in op. cit. *Responsio ad exhibit. errorum*, part. I. art. 7. § 4. ubi luculenter ostendit a b. Petro adscitos fuisse ad ecclesiæ rom. administrationem adjutores Linum et Clementem quos ordinaverat episcopos, ut se absente Romæ episcopalia mûnera obirent. Item ostendit Isaacus Vossius in *Respons. ad Blondellum* ad calc. tom. II. *Petr. apost.* Cotelerii p. 445. necnon Godofredus Vondeliius in *diss. de Clementis et ejus epistolar. tempore dicinatione*. Ibid. tom. I. pag. 158.

matum. Successio enim in Petri episcopatum juris ecclesiastici est, successio vero in illius primatum est juris plane divini. Successio in Petri sedem uti conditio solum se tenet ad successionem in ejus primatum, qui cum ex Christi institutione, quod ostendimus, perpetuus in Ecclesia sit et alligatus personae Petri, fit, ut qui Petro in episcopatu succedit, hoc ipso in ejus primatum, ex Christi dispositione succedat (1). Hanc porro diversam rationem qua rom. pontifices succedunt in Petri episcopatum, atque in ejus primatum permiscendo, nonnulli in fere inextricabiles difficultates se conjecerunt.

Thesis haec adstruitur adversus a catholicos omnes, qui quamvis in ceteris inter se mire dissentiant, in oppugnando tamen rom. pontificis primatu qui sit juris divini unanimes sunt, et furore quodam aguntur. Graeci, protestantes, russi, anglicani nervos omnes in id contenderunt atque contendunt. Ejusmodi enim primatu semel constituto, actum plane de sectis omnibus et conclamatum est. Aequum proinde, ut et nos vires nostras ad eum propugnandum omni quo par est studio conferamus. Sic igitur quod proposivimus evincendum aggredimur.

Ex hac tenus constitutis Christus contulit Petro primatum jurisdictionis super universam Ecclesiam; contulit hunc primatum Petro ad constabiliendam Ecclesiae suae unitatem, eamque in perpetuum conservandam, seu in utilitatem et emolumentum Ecclesiae suae; ac propterea, quod consequens est, voluit eundem primatum in societate a se in unitate constituta esse perpetuum: debuit igitur hic primatus ex Christi dispositione in Petri successores promanare. Atqui nullus alius Petri successor praeter rom. pontificem, qui illius nempe sedem seu episcopatum romanum quem ipse prius instituit et ad obitum usque rexit, occupaverit, est vel esse potest: ergo solus rom. pontifex Petri primatus jure divino heres est, seu gaudet primatu jure divino.

Sane Petrus, qui ratione apostolatus sui potuisset nullam sibi certam sedem eligere, ne incerta permaneret post obitum suum primatus sui successio, postquam Antiochenam per aliquot annos rexisset ecclesiam, uti fert antiqua traditio (2), Romam ve-

(1) Romani scilicet pontifices, mediante episcopatu romano, potiuntur Petri primatu, qui nunc ab illo inseparabilis est, postquam nempe Petrus utrumque in propria persona conjunxit; et ideo peculiarem sedem fixam seu episcopatum elegit, ut per ipsum transmitteret ad successores suos in episcopatu primatum perpetuo in Ecclesia duraturum, id quod ex dicendis clarius fiet. Diximus autem rom. pontifices esse Petri in sede, seu episcopatu romano successores jure ecclesiastico; quia rei ipsa individuum electio in episcopos romanos a sola Ecclesia pendet; quod vero electi in romanos praesules potiantur primatu, hoc juris divini est; quod ex propositionis quam adstruimus evolutione patebit.

(2) Hujus traditionis testes sunt Origenes, *Hom.* VI. in *L.c.*, Eusebius in *Chronico*, Hieronym. in *comment.* in *epist.* ad Galat. cap. 2. et in *catalogo*, Joan. Chrysost. tom. I. *Hom.* XII. et tom. V. p. 180. et alibi; Innocentius I. ep. XIV. ad Bonifac. et *epist.* XVIII. ad Alexand. Antiochenum episc.; Leo M. serm. I. in *Natali ss. apostol. Petri et Pauli*, et ep. LXII. ad Maximum Antioch. episc., Theodoretus ep. LXXXVI. ad Flavian. Basilius Seleucien. s. in *Vita s. Theodor.* lib. I. pag. 276. edit. Paris. 1622. ulgentius, lib. *De Trinit.* cap. I. Gregorius M. *epist.* ad

nit, episcopatum instituit, illumque ad mortem suam usque occupavit ac tenuit. Dum vero Petrus romanum gessit episcopatum, etiam primatum sibi divinitus collatum in universam gessit Ecclesiam, atque uti episcopus romanus unitatem Ecclesiae in se, ut ita loquar, personificabat, adeo ut unus idemque esset episcopus romanus et Ecclesiae universae primas, ac unitatis Ecclesiae centrum. Qui propterea Petri episcopatum adepti sunt, jure naturali successionis utrumque sunt munus adepti, episcopatus scilicet et primatus quibus Petri persona potiebatur; atque essentiali Ecclesiae unitatem per primatum romano episcopatu, ut ita dicam, a Petro inoculatum et insertum continuaverunt. A Petri obitu, in episcopatu romano utraque dignitas inseparabilis evasit, sic ut altera ab altera jam dispesci haud amplius potuerit. Alioquin quaelibet peculiaris sedes primatum sibi vindicare potuisset aut independentiam, actumque propterea fuisset de Ecclesiae unitate per primatum institutionem a Christo intenta. Merito proinde Bossuetus « Petri, inquit, successores, cum ordinandi fuerint, e caelo lapsuri non sunt; neque ad creandos eos, ubi opus fuerit, totam Ecclesiam citari, commoverique oportebat. Necesso ergo est, ut sit aliqua Ecclesiae catholicae pars, ex qua existant, alique aliis subrogentur » (1).

Atque inde dimanavit *realis illa praesentia*, ut eam vocat cl. Maistrius, quae ab ipsis rei christianae incubulis ubique se prodit, hujus primatus a rom. pontificibus administrati et exerciti. Hanc enim deprehendimus in rom. pontificum gestis sive cum errores haeresque damnarunt (2), sive cum sanxerunt disciplinam in Ecclesia universa (*Euseb. II. Eccl. lib. V. c. 24. 25*), sive cum exortas controversias ubique gentium diremerunt, sive cum episcopos longe dissitos tum in Oriente tum in Occidente obedire detrectantes minis perterruerunt, aut etiam deposuerunt, sive dum alios id genus auctoritatis actus exercuerunt quibus referta est ecclesiastica trium priorum seculorum historia (3).

Eandem praeterea deprehendimus in scriptis atque in agendi ratione Ecclesiae patrum totius christiani orbis. Vix enim per id temporis haeresis aliqua aut schisma exoriebatur, omnes illico oculos suos convertebant ad rom. pontificem, remque totam ad eum referebant (4); opponebant haereticis et schismaticis

Eulogium episc. Alex. Auctor libri Pontificalis; Maximus Antioch. episc. in Concilio Chalced. Act. VII; alique apud Foggianum, op. cit. *Exercit.* IX. adeo ut mirum sit Basnagium ad an. 40. n. 20. potuisse Antiochenum s. Petri episcopatum veluti commentum traducere ab *Recognitionum* Clementis lacunis exortum.

(1) *Defens. Cleri gallic.* lib. X. cap. 5. cit. edit. tom. XXXIII.

(2) Cf. gesta rom. Pontificum Zephyrini, Dionysii, Victoris, Stephani apud Euseb. *H. Ec.* lib. v. c. 25. seqq. lib. VI. cap. 45. lib. VII. cap. 5. seqq., etc.

(3) Cf. Bolgeni in op. cui tit. *L'episcopato*, edit. Orvieto, 1857. tom. III. *appendice* H. n. 650. seqq. pag. 61. seqq. qui ad id ostendendum percurrit et excutit ejusmodi facta incipiendo a sec. I. et ad sec. 5. inclusive, quibus quod asserimus luculentissime evincitur.

(4) Ita factum est in schismate donatistarum, in schismate Alexandrino et Antiocheno; ita in haeresibus quae

auctoritatem ecclesiae romanae quacum si quis haud communicaret, frustra speraret sese ad Ecclesiam pertinere (1). Eam propterea certatim vocabant *petram ecclesiae principalem* (S. Cyprianus, ep. LV. ad Cornel.); *ecclesiarum omnium matricem* (idem, ep. XLV. ad eundem), et ex qua unitas sacerdotalis exorta est (2), *ecclesiam potentiorum cum qua necesse est convenire omnes qui sunt undique fideles* (3); *Petri cathedram contra quam nunquam prevaliturae sint superbae inferorum portae* (4); *ex qua profuxit quidquid in episcopis auctoritatis est* (5); *ex cujus firmitate firmitas pendet episcoporum et episcopatus* (6); quae quidem aliaque sexcenta ejusmodi patrum effata quibus rom. sedem seu roman. pontificem unitatis centrum, unitatis originem, *Sedem Apostolicam* per autonomasiam appellant, *firmamentum a Deo fixum et immobile, episcopium episcoporum, patrem patrum, etc.*, apertissime evincunt agnitum semper constanterque fuisse primatum Petri in rom. pontificibus ejus successoribus perseverantem, adeo ut monumentorum omnigenorum copia veluti obruamur (7).

exortae sunt vel a primis Ecclesiae seculis, gnosticorum, Pauli Samosatani, Theodoti corinthii, etc. Dionysius Alex. cum in susceptionem haeresis venisset, apud Dionysium rom. accusatus est. Id ipsum contigit cum enatae sunt haereses ariana, macedoniana, nestoriana, eutythiana, etc. Nullum unquam alicujus momenti negotium agitatum est, quod illico delatum non fuerit ad rom. pontificem, uti testis locustissima est universa historia ecclesiastica. S. Basilius ep. LXIX. ad Athanasium: « Nolis autem, inquit, opere pretium esse visum est, ad episcopum Romae scribere, ut res nostras inviset, et consilium daret... Ipse hoc negotium suo Marte aggredietur » ed. Maur. tom. III. p. 165. Sane epist. LXX. scribit ad Damasum opem ejus implorans in difficillimis illis rebus adiunctis, eundemque excitat ad exemplum praedecessorum suorum.

(1) Cf. Praefat. editoris Maurini opp. s. Cypriani, § 5. necnon Balleriniun., *De vi et ratione primatus*, cap. 9. § 2. p. 59. seqq.

(2) Idem ep. cit. IV. ed. cit. pag. 86., et s. Ambrosius, qui in epist. ad Gratianum Imp. loquens de rom. ecclesia scribit: « Inde enim in omnes venerandae communionis jura dimanant. » Apud Labbeum tom. II. col. 999.

(3) S. Iren. loc. cit. Ubi notandum illud necesse est, quo significatur absoluta necessitas non solum eandem fidem profitendi cum apostolica sede, verum etiam servandi unitatem communionis cum ea. Technas adversariorum circa hunc textum paulo post expendimus.

(4) S. Augustin. in *psalmo contra partem Donati*.

(5) S. Innoc. I. epist. ad Victic. Rothom. c. 2. Item in ep. ad conc. Milevitan. cap. 2; s. Greg. Nazianzen. in orat. *adversus eos qui reprehensiones agere solent*, alique passim apud Bolgeni op. cit. *append. B.*

(6) S. Leo M. *serm. IV. De Natali ipsius annivers. die assumpt. suae*. Ed. Ballerin.

(7) Cf. Theoph. Raynaudum in op. *Corona aurea super miltiam rom. pontificis*. Opp. ed. Lugd. tom. X. Ubi hic auctor incredibili patientia et labore ex patrum graecorum et latinorum aliorumque scriptorum ecclesiasticorum scriptis collegit titulos quibus h. Petrus et rom. pontifex donati sunt, ac enumerat *quadringentos nonaginta quinque*. Equidem fateor pro aetatis illius critica, nonnullos ex his titulis hunc auctorem hancisse ab operibus quae nunc uti spuria habentur. Attamen plerique ex genuinis fontibus collecti sunt; ex his porro facile deprehenditur quinam fuerit totius antiquitatis sensus circa divinum originem, praerogativas ac supremam dignitatem primatus illius quo rom. pontifex utpote s. Petri successor potitur, quique illis titulis ac onomastico significatur. Cf. etiam Mamachiun., *Orig. et antiquitat. Christ.* tom. V. p. I. libri IV. p. 2. cap. 5.

His addendi sunt card. Orsius in op. *De irreformabili rom. pontificis judicio*, trib. volum. in 4. Romae 1759. card. Gerdius: *Analisi contro l'unionio*, opp. ed. cit. tom. VIII. Muzzarelli *Del buon uso della logica* opus. 5. edit. Flor. 1851. tom. I. Bolgeni op. cit. Zaccaria in *antifebronio*, et in *antifebronio vindicato*, qui uberrima exhibent in hanc

Huc pariter referuntur appellationes, supplicationes, purgationes quas ad rom. pontificem episcopi etiam primarii undique habuerunt cum opprimerentur, aut in discrimen aliquod vocarentur (1); quae procul dubio patefaciunt veram auctoritatem superioris ordinis, sive jurisdictionis in rom. pontificibus Petri successoribus professos esse.

Eandem *realem* summi pontificatus praesentiam in rom. praesulibus deprehendimus in ipsa agendi ratione haereticorum ac schismaticorum, qui, ut proprios cohonestarent errores ac perduellionem, minime dubitarunt Romam confugere (2), Romam se conferre (3), sanctae sedis auctoritatem extollere, donec scilicet spes ipsis aliqua affulsit vitandi promeritam damnationem (4).

Eam deprehendimus in actis omnibus conciliorum oecumenicorum, atque, ut verbo dicam, in fastis omnibus, annalibus et historiis Ecclesiae, ita ut nullum aliud factum perspectum adeo sit atque exploratum quovis rei christianae seculo.

Possemus denique hanc eandem veritatem firmare aperta confessione ipsorum protestantium Lutheri, Calvini, Melancthonis, Casauboni aliorumque plurimum (5), necnon graecorum schismaticorum, anglicanorum, russorum (6). Verum ne ulterius rom. protrahamus quam institutionum brevis ferat, hic finis sit.

Interim evidenter conficitur, non ex ecclesiastica, multoque minus ex politica dispositione factum esse ut rom. pontifices Petri primatus in universam Ecclesiam haeredes existant. Nam cum primatus iste ita Petro collatus fuerit, ut semper in Ecclesiae bonum perdurare deberet, adeoque ad ejus successores transire, eumque rom. pontifices ideo primatum obtineant,

rem patrum testimonia. Ex recentioribus idem praestiterunt Franc. Patricius Kenrick, coad. episcopi Philadelph. in provinciis federatis Americae, in op. *The Primacy of the apostolic see and authority of general councils vindicated*. Philadelphiae 1858; praesertim vero Dr. Rothensee in op. *Der Primat des papstes in alten christlichen Jahrhunderten*, etc. seu *Primatus papae antiquis seculis christianis*. Mogunt. 1856. Quamvis hoc opus, auctore morte praevento, absolutum non fuerit.

(1) Cf. Ballerini: *Observationes in dissert. V. Quesuelli*. tom. II. opp. s. Leonis, pag. 902. seqq.

(2) Cujus agendi rationis exempla notissima sunt Nestorii, Eutythetis, Pelagii, etc.

(3) Sane Cerdo, Valentinus, Marcion, Coelestius alique Romam se contulerunt ad reddendam rationem doctrinae suae. Alias dedimus testimonium Weistenii id aperte fatentis. Cf. com. de Maistre: *Du pape*, liv. I. ch. 5. ed. Lyon 181. tom. I. pag. 60. seqq.

(4) Plura hujus rei exempla suppeditat com. de Maistre op. et loc. cit. ch. 10. praesertim ex Photio et Michaelo Cerulario.

(5) Haec exhibet laudatus auctor ibid. ch. 9. *Témoignages protestants*; necnon de Starck, quamvis protestans et ipse, in suo *Convivio Theoduli*. Plura item congesti Baruel in op. *Del papa. Trad. dal franc.* Genova 1805. tom. I. p. 2. cap. 5. *Testimonianze de' protestanti intorno al papa e alla chiesa romana*. Novissime vero magno etiam numero ex recentioribus protestantibus profert testimonia Eslinger in sua *Apologie de la religion catholique par des auteurs protestants*, art. *Pape*.

(6) Et haec pariter adducit com. de Maistre, op. et loc. cit. ch. 10. *Témoignages de l'église russe. et par elle témoignages de l'église grecque dissidente*. Quoad auctores armenos eosque antiquissimos, cf. Clem. Galanum in *conclibatione ecclesiae armenae cum romana*. Romae 1661. tom. II. tract. 5. *De militans Ecclesiae capite*, pag. 225. seqq.